วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 47 มีนาคม – เมษายน 2556

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

5

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH TO DEVELOP SCHOOL PUBLIC RELATIONS AT ANUBANKUSUMAN SCHOOL UNDER THE SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นัทธมน ทวีกิตติเกษม*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์**
ดร.ระภีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) หาแนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ และ 3) ติดตามผลการพัฒนาดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนกลับ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 35 คนประกอบด้วย ครูและเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 74 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ ในปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1มีดังนี้

1.1 สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่ของครูที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น และครูที่ได้รับมอบหมายมีความรู้ความใจและทักษะในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์น้อย

1.2 ปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนน้อย ทำให้การให้ข้อมูลข่าวสารไม่เป็นระบบไม่ครอบคลุมไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้งานประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. แนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานประชาสัมพันธ์

2.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

2.3 การดำเนินงานพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2.4 การนิเทศ ติดตาม

3. ผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการดำเนินงานตามกรอบงานประชาสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านงานประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียน 2)ด้านงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณชน และ 3) ด้านงานบริการด้านข้อมูลข่าวสารและประสบผลสำเร็จในการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ตามกรอบงานทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate the current states and problems of the public relations at Anubankusuman school under the sakon nakhon primary educational service area office 1, 2) to develop the public relations at Anubankusuman school, and 3) to monitor and evaluate the public relations at Anubankusuman school under the sakon nakhon primary educational service area office 1. The research employed a participatory action research approach of 4 stages: planning, action, observation, and reflection. The co-researchers comprised 35 teachers at Anubankusuman school in the sakon nakhon primary educational service area office 1. Research instrument were an interview form, an observation form, and questionnaire. Content analysis was employed for analysis qualitative data. The statistics used in analyzing data were percentage, mean and standard deviation.

The results of research were as follows:

1. The current states and problems of the public relations at Anubankusuman school in the sakon nakhon primary educational service area office 1 were as follows;

1.1 Regarding the states of the public relations at Anubankusuman school, it was found that most teacher understood that the public relations were the duty of the teacher who was assigned, and that teacher also lacked of the knowledge, understanding, and skills in public relations.

1.2 In case of the problems of the public relations at Anubankusuman School, it was found that the teacher in charged the public relations lacked of the knowledge and understanding of public relations. This caused the information unsystematic, uncovered, and out-of-date and also made the public relations less effective than it should be.

2. The means to the develop the public relations at Anubankusuman in school under the sakon nakhon primary educational service area office 1 include;

2.1 A workshop for the public relations.

2.2 A model school visit.

2.3 An application and development.

2.4 A supervision.

3. After the devepment, it was found that the teachers in school had knowledge, understanding, and skill in all 3 public relations area of work: 1) both inside and outsideschool public relations, 2) delivery information of school to public, and 3) information service. Furthermore, all 3 public relations areas were successfully developed at the highest level.

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ในหมวด 3 ได้กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในมาตรา 37 ซึ่งบัญญัติว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมายและมาตรา 39 บัญญัติว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการพูดการเขียนการพิมพ์การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นอีกทั้งในมาตรา 58 บัญญัติว่าบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครัวของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐรัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นเว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550)

ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการพุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนไว้ว่า “ในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้นสมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการโดยมีข้อยกเว้นที่ไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชนทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนเอง” (พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ. 2550)

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญทั้ง 3 มาตราและหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการพ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ให้โอกาสประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและให้ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ อย่างมีเสรีภาพภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดดังนั้นข่าวสารต่างๆ ก็คือสิ่งที่สื่อความหมายให้ประชาชนได้รู้หรือรับทราบเรื่องราวข้อเท็จจริงโดยผ่านวิธีการติดต่อสื่อสารนั่นเองซึ่งแสดงออกมาในรูปของสื่อชนิดต่างๆ เช่นหนังสือภาพถ่ายรายงานแผ่นพับวิทยุกระจายเสียงฯลฯเรียกได้ว่าเป็นสื่อการประชาสัมพันธ์นั่นเอง

การประชาสัมพันธ์ถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรเป็นเครื่องมือสื่อสารและกลยุทธ์ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานในยุคข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจสร้างทัศนคติและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรให้สาธารณชนได้ประจักษ์นอกจากนี้ยังเป็นกลไกที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานเนื่องจากเป็นการสร้างความเชื่อมั่นสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและยังเป็นการนำเสนอนโยบายข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานและแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานจัดทำขึ้นดังนั้นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานจึงควรให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายและดำเนินงานให้ต่อเนื่องกันไม่มีที่สิ้นสุด (กระทรวงวัฒนธรรม. 2550 : 71)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาเชิงคุณภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ข้อที่ 1 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ด้านงานบริหารทั่วไป หมายถึง ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมและเพียงพอ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และต่อการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านบุคลากร ผู้เรียน งานธุรการ การประสานงานกับหน่วยงาน ภาครัฐเอกชน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พร้อมทั้งมีระบบการกำกับติดตาม และการรายงานผลการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2555 : 57-59)

สำหรับโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญต่อสังคมจึงต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบถึงนโยบายวัตถุประสงค์รายละเอียดและประโยชน์ต่างๆเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและเพื่อสร้างความเข้าใจอันถูกต้องความเชื่อถือศรัทธาและความร่วมมือตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์แก่ทางโรงเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้แก่บุคลากรในหน่วยงานผู้ปกครองชุมชนและสังคมจะนำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีชื่อเสียงและศรัทธาให้เกิดกับโรงเรียนทำให้บุคลากรนักเรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคมได้ทราบการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียนช่วยในการชักจูงโน้มน้าวใจให้เกิดการยอมรับสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของและให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียนและท้ายสุดการประชาสัมพันธ์นั้นจะเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาวิกฤติต่างๆที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

ในการบริหารงานโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นประสบผลสำเร็จนั้นงานหนึ่งที่ขาดไม่ได้คืองานความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียนย่อมต้องการอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาจากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีงานปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับต่ำยังไม่บรรลุเป้าหมายมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือปัญหาด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นปัญหาการเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์ขาดการวางแผนขาดเอกสารในการประชาสัมพันธ์บุคลากรไม่ต้องการมีส่วนร่วมในงานประชาสัมพันธ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ประสานงานการสร้างความสัมพันธ์ไม่ตระหนักที่จะรับทราบกิจกรรมของโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทเฉพาะการร่วมประชุมปัญหาต่างๆ เหล่านี้ทำให้การบริหารงานของโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จ (สิงหะ เดชฤทธิ์. 2551 : 70) จากปัญหาดังกล่าวมีส่วนช่วยชี้นำให้โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมากยิ่งขึ้น

การบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบ่งโครงสร้างบริหารงานออกเป็น 4 ด้านคือด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปงานประชาสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งที่จัดอยู่ในด้านการบริหารทั่วไปซึ่งมีหน้าที่วางแผนดำเนินงานประชาสัมพันธ์และรับผิดชอบกรอบนโยบายการเผยแพร่ข่าวสารระเบียบข้อบังคับคำสั่งคำแนะนำคำชี้แจงประกาศรวมทั้งผลิตสื่อการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ครูนักเรียนผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานว่าด้วยการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายประการสืบเนื่องมาจากโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่และเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ มีผู้มาใช้บริการในด้านต่างๆของโรงเรียนมากมายทำให้การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมีปัญหามากเนื่องจากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบในงานนี้โดยตรงและผู้ที่รับผิดชอบในงานนี้ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการประชาสัมพันธ์รวมทั้งรับผิดชอบงานหลายหน้าที่การให้ข้อมูลข่าวสาร

ไม่เป็นระบบไม่ครอบคลุมไม่เป็นปัจจุบันจึงทำให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรซึ่งพอจะสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ 3 ด้านคือด้านงานประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียนด้านงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณชนและงานด้านการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร (สว่าง แร่ถ่าย. ผู้อำนวยการโรงเรียน. สัมภาษณ์, 2554)

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์คนหนึ่งที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งคณะกรรมการงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนหากไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขอาจจะส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการและการดำเนินงานด้านอื่นๆในโรงเรียนเป็นผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อการพัฒนาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคแนวทางที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการการศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบ การนิเทศกำกับติดตามผลมาเป็นรูปแบบวิธีการในการพัฒนาเพื่อทำให้การพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ

ความมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1 ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

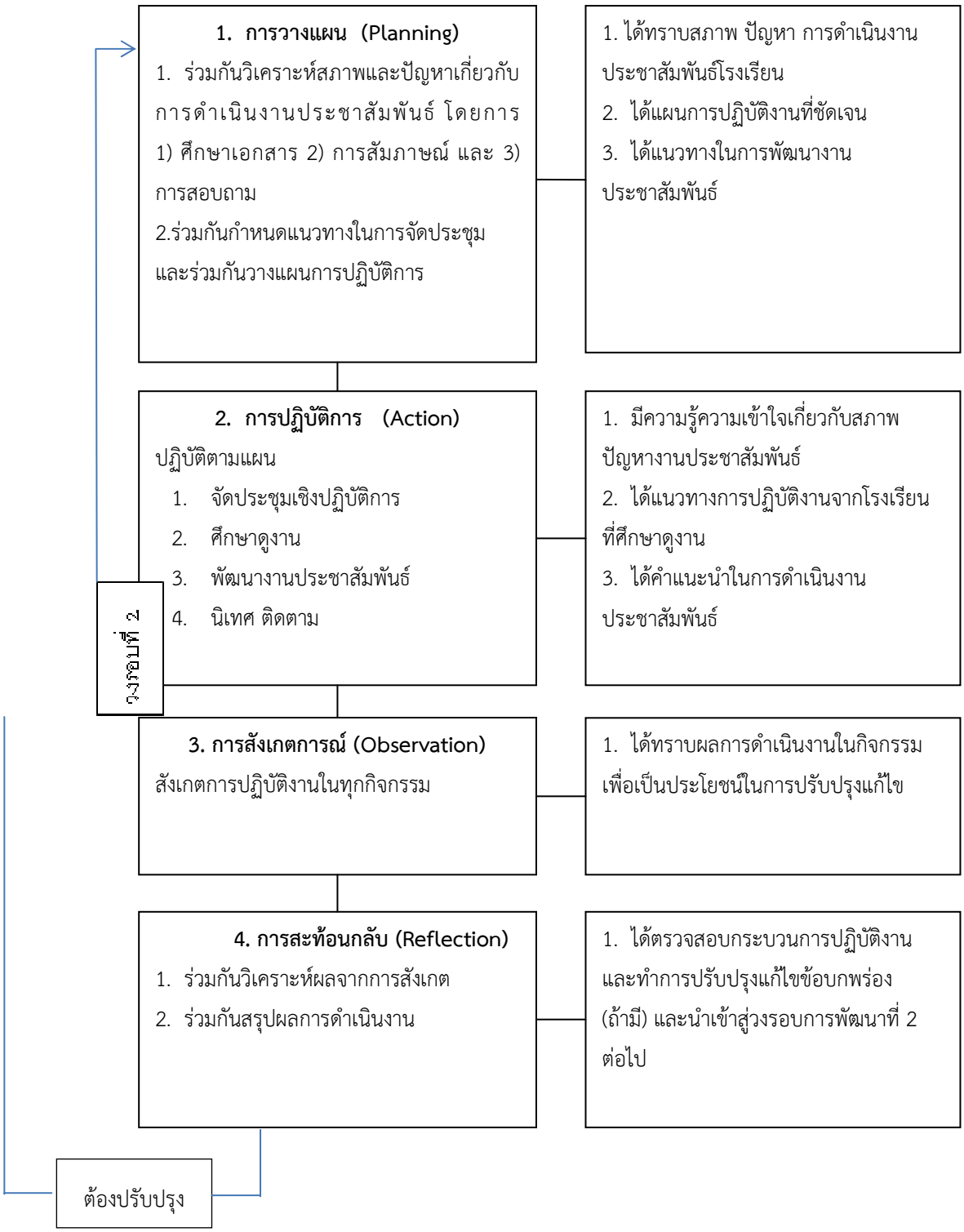

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 35 คน ได้แก่
   1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
   1.2 หัวหน้างานงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำนวน 1 คน
   1.3 เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำนวน 2 คน
   1.4 เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน
   1.5 ครูผู้สอน จำนวน 30 คน

2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 74 คน ประกอบด้วย
   2.1 ผู้บริหาร จำนวน 3 คน
   2.2 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน
   2.3 ประธานและคณะกรรมการนักเรียน จำนวน 5 คน
   2.4 หัวหน้าห้องเรียน รวม 19 ห้องเรียน จำนวน 19 คน
   2.5 นักเรียน ห้องเรียนละ 2 คน แบ่งเป็นนักเรียน ชาย 1 คน และนักเรียนหญิง 1 คน รวม 19 ห้องเรียน จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกเป็นประเภทลักษณะของเครื่องมือ วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยอาจเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ประเภทลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ มี 3 ประเภท คือ
   1.1 คู่มือแนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
   1.2 แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ คือ
      1.2.1 แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ผลสำเร็จของการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

1.3 แบบสังเกตจำนวน 2 ฉบับ คือ

1.3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

1.3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการประชาสัมพันธ์

1.4 แบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับคือ

1.4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

1.4.2 แบบสอบถามผลสำเร็จของการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

1.4.3 แบบสอบถามผลสำเร็จของการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากสำนักงานโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียน และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตลอดจนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามที่ระบุในกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ และ 4) การสะท้อนกลับ

3. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้เครื่องมือประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมต่างๆ ตามกระบวนการและขั้นตอนของการพัฒนา แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

4. การแปลค่าข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการดังนี้

4.1 การให้คะแนนแบบสอบถาม

ระดับสภาพ/ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ระดับสภาพ/ปัญหาอยู่ในระดับมาก ให้ 4 คะแนน
ระดับสภาพ/ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน
ระดับสภาพ/ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ให้ 2 คะแนน
ระดับสภาพ/ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

4.2 การแปลค่าความหมายจากคะแนนของแบบสอบถาม

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการดังนี้

1. การจัดทำข้อมูล จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและจัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมาย มีการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Triangulation) และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ

1. หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

1.1 สภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่ของครูที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น และครูที่ได้รับมอบหมายมีความรู้ความใจและทักษะในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์น้อย

1.2 ปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่าครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนน้อย ทำให้การให้ข้อมูลข่าวสารไม่เป็นระบบไม่ครอบคลุมไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้งานประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานประชาสัมพันธ์

2.2 การศึกษาดูงานที่ประสบผลสำเร็จด้านงานประชาสัมพันธ์

2.3 การดำเนินงานพัฒนาการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2.4 การนิเทศ ติดตาม

3. ผลการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1ตามกรอบการพัฒนางานทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากผลการพัฒนามากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านงานประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียนด้านการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณชน

เอกสารอ้างอิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550.

วัฒนธรรม, กระทรวง. หนังสือประชาสัมพันธ์กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : รุ่งศักดิ์การพิมพ์, 2550.

สว่าง แร่ถ่าย. ผู้อำนวยการโรงเรียน. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2554.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน ๒๕๕๔). สมุทรปราการ : ออฟเซ็ทพลัส จำกัด, 2555.

สิงหะ เดชฤทธิ์. การพัฒนาระบบงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,2551.

องอาจ นัยพัฒน์. การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.